

Gece
Uyurken

EREN AYSAN

EREN AYSAN

GECE
UYURKEN

© 2014, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Aralık 2014, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Faruk Duman

Düzelti: Aylin Samancı, Ebru Aydın

Mizanpaj: Serap Bertay, Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Tasarım (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Ayhan Matbaası

Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. Gelincik Sokak No: 6 Kat: 3 Güven İş
Merkezi, Bağcılar, İstanbul

Sertifika No: 22749

ISBN 978-975-07-2415-2

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

www.canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 10758

EREN AYSAN
GECE
UYURKEN

ROMAN

♥can

EREN AYSAN, 1976'da Ankara'da doğdu. Ankara Üniversitesi DTCF Tiyatro Bölümü'nden mezun oldu. 2001'den bu yana Ankara Devlet Tiyatroları'nda dramaturg olarak çalışıyor. Aysan, *Vesikalık Fotoğraf* (2008) kitabıyla 2008 yılı Cemal Süreya Şiir Ödülü sahibidir. Ayrıca *Bir Eflatun Ölüm: Behçet Aysan* (2012) isimli bir kitabı da bulunmaktadır.

“Eđer Őimdi dűnyanın sonu gece olsaydı ne olurdu?”

John Donne

Çağrılmadan gelen

Kara orman guguklu saatinin içi.

Ahşap kuş, kırmızı gagasıyla ötmeye hazırlanıyordu. Günün sıkıntısından arınmak istercesine tahta kutuda öylece vaktinin gelmesini bekliyordu. Yarım saatte bir saatin sedef kakmalı kepenkleri açılıyor, kuş ânı bölen sesiyle üç kere ötüyordu: Guguk... Guguk... Guguk...

Güneşten gökyüzünün kana bulandığı zamanlar... Kentin hızıyla yarışan büyük cadde kalabalıklaşıyordu. Ara sokaklardan gelen keman, saksofon ve gitar sesleri kapatıldıkları yerden kaçmış mahkûmlar gibi kendini ele veriyordu. Büyük gökdelenlerin uzağında bir yerlerde bahçede esir kalmış papatyaların hışırtısı vardı. Okyanusun olanca büyüklüğünden korkan telaşı... Pasifik; ölü bir at nasıl devrilirse, öyle yıkılmış, nefes almıyordu.

İnsanların yüzüne gündüzün kızıl ateşi düşmeye başladığında küçük kafede sandalyeler doluyor, öğle arası, bir-iki saatlik dinlenme için gelenler bu mekânda ılık bir tazeliğin içine akıyorlardı.

Duvar da kahverengi lambriplere karanlık gibi sığınmış Hollywood sanatçılarının siyah beyaz fotoğraflarının yanında başka bir dünyaya gitmeye hazırlanan kumral bir yüz parılıyordu. Ara sıra yüzüne düşen kâkülünü bir eliyle itiyordu. Eğreti oturduğu kahverengi deri kol-

tuğun ardına ceketini özensizce asmıştı. Dirseklerini dayadığı masanın hemen yanında küçük valizi duruyordu. Belli ki yolculuk hazırlığındaydı.

Kızın adı Gazel'di. Arada bir kolundaki saati; ama daha çok mavi duvarda asılı antika saati yokluyordu. Tahta oymalı saatin içindeki kuş tekrar çıktığında kafeden gidecekti. Aslında öyle çok zamanı yoktu. Üç-beş gün sonra bu şehirden, hatta ülkeden ayrılacaktı. Öylece etrafına bakınırken yaşamı tutamamanın burukluğuyla efendisine biat ediyordu. Zaman onun tek hükümdarıydı.

Saatlerden ve günlerden kaçış yok, biliyordu.

Ne geçmişten ne gelecekten...

Dünden kurtulmak mümkün değildi. O her şeyi sarsmış, devirmişti.

Dün, basit bir kilometre taşı değil, yılların aşınmış yolunda bir güneş taşıydı.

Gazel cebinden cüzdanını çıkarttı. Cüzdanının şeffaf bölmesinde yer alan anne ve babasının fotoğraflarına baktı. Cüzdanına ikisinin de gençlik fotoğraflarını koymuştu. Anne ve babasının tanıştığı ilk günleri siyah beyaz fotoğrafta da olsa çözmeye çalışıyordu. Buruk bir gülümseme yayıldı dudaklarına.

Gazel geçmişten ötürü sadece yorgun değildi. Henüz yirmili yaşların ortasında olmasına rağmen tutkuyu da soğukluğu da yaşamıştı. Kasvetli bir boşluk içinde aylarca salınmış, donmuş tundraların ötesinde güneşin yitip gittiğini görmüştü. Kaderine lanet etmemeye çalışsa da, başarılı olamıyordu.

Orada, bir kafede sandalyenin üstünde öylece mihanıp kalmasının gerisinde, en az yüz yıllık saatin içindeki minik gagalı kuşu görme isteği vardı. Sorulsa söylemekte zorlanabilirdi ama kuşun yüzünü babasının hapshanedeki yüzüne benzetiyordu. İkisi de dış dünyayla

karşılaştığında kendisine verilen emri yerine getiriyor-
muşçasına, telaşlıydı.

Bir zamanlar kırmızı firfırlı eteğiyle dolaşan küçük
bir çocuktü Gazel. Her kapı çalındığında kocaman bir
sevinci sürükleyerek koşardı evlerinin eşğine. Akasyalı
sokağa bakan balkonlarında her akşam aile sofraları ku-
rurdu. Zaman mavi benekli kelebek kanatlarında uçu-
şurdu. Ölüm öyle uzaktı ki!.. Kimse bir mezar taşının
yanından bile geçeceğini ummazdı.

Ölüm yalnızca yaşlılara, yitiklere ve mağluplara ait-
ti. Hep hasta yataklarının lavanta karışımı ilaç kokusuyla,
kar beyaz çarşafarla gelirdi. Beyaz periler bir görü-
nüp bir kaybolurdu. Şıpidik terlik sesiyle kapılar açılıp
kapanırdı. O büyüü an, giz dolu telaş içinde gelir, buhur
yükseilir, tahta sandıklar kilitlenirdi.

Babası Gazel'e, çocukluğunun o soğuk ikliminde,
kocaman bir gözlük, bir uçak büyüklüğünde gazete, her
gün değişen kitap adları gibi gelirdi. Görüş günleri onun-
la "cimdik cimdik" oynar, kucağından hiç inmez, uzak bir
tutkuyla yanaklarını okşardı. Bazen Gazel, yanlarında
duran jandarmalara kaçamak gözlerle bakardı. Bu çöpur
yüzlü delikanlılar şefkatten öylesine uzaktı ki!..

Bir gün hapisten çıktı babası. Yanı başında olmasına
rağmen hiç gülmedi, ağlamadı, duymadı. Günler, aylar,
yıllar boyu sürdü bu hali, geçmedi. Odasına kapandı,
okudu ya da yazdı. Gazel hep kapalı kapının ardından
gelen daktilonun sesini duydu. Geceleri annesine sarıla-
rak uyudu.

Gazel'in babası hapisten çıktıktan sonra uzun süre
işsiz kaldı. Bir gazetede küçük küçük yazıları yayımlan-
maya başladı. Evden yalnızca gazeteye gitmek için çıkı-
yordu. Sonunda kendine sığınacak bir sıcaklık buldu. Böy-
lece yarım kalan tıp eğitiminin sıkıntısını da yüreğinden

attı. Yıllarca yattığı hapisshaneden afla da olsa okula dönmek kolay iş değildi. Yaşadığı ülkenin yazgısına o da katılmış, eğitimini hapisshanedede tamamlayanlardan biri olmuştu. Bu şüphesiz daha sağlam, daha özverili bir tahsildi.

Gazel'in geceleri duyduğu daktilo sesi boş bir çabanın sonucu değildi. Babası kitap yazıyordu. Sonra yazdığı kitapların sayısı arttı: bir, üç, beş... Ama bu kitaplardan rahatsız birileri vardı. Gün geçtikçe yanında, yöresinde baskılar çoğaldı. Ölüm tehditleri almaya başladı. Günü gelince gazeteye gitmeyi de bıraktı. Yazdığı yazıları kapıya gelen bir gazete çalışanı aracılığıyla göndermeye başladı.

Tedirginlik evin duvarlarından akıyordu. Mithat eve gelişinde, kapıyı üç kere çalıyordu. Sanki kendi gelişini müjdeler gibi... Kendini kapıyı çalan başkalarından ayırmak ister gibi... Evin erkeğinin kapıda olduğunu duyumsatmak ister gibi...

Bir sabah sigara almak için evden çıktı babası. İki el silah sesi duydular. Sığırcıklar havalandı. Annesi kendini sokağa attı. Kocasını apartmanın önünde öylece yatıyordu. Bir gül gibi parıldıyordu yarası. Gazel koşarak gitti babasının yanına. En sevdiği zenci bebeği Esmeray düştü elinden.

Geride bırakılanların hece ölçüsü nerede başlar, nerede biter? Sırtlandığımız, bir hamalın omzundan hiç inmeyecek, çürümeye bırakılmış yükler değilse nedir? Birilerinin çaresi bir başkasının çaresizliği mi olmuştur her zaman? Umarsızlık yıkıcılıktan mı gelir? Hatırlamak bilmekten mi ibarettir?

Sinek altılısı... maça ikilisi... kupa papaz... Bir kumar mıdır hayat? Hep kaybetmek zorunlu mudur? Zaferlerini yolda, bir olukta yitirdiğinden şanssız geçen günlerin kesinliğinde, "Allah belanı versin," diyeceğin yerde, "Teşekkür ederim," dediğin için uğradığın o biricik ve kocaman haksızlığın acısı içinde dönenip durmak mıdır, er-

dem? Her Őeye rağmen sakın kalmayı baŐararak yaŐamına devam etme zorunluluğuna mı gömülür kiŐioęlu?

“Genç ller ölümü çabuk yener,” derler. Genç lmlerdeki acı, kuŐatmasız bir acıdır. Her Şey öylesine sahibidir ki!.. Belki de bu yüzden, Gazel babasının öldürüldüğü gün aslında kendi hayatına ağladı. Bir kedi inceliğinde girdi odalara, çıktı odalardan. Erken len Őairler antolojisinin sayfalarını aralayarak avuntu denizinde yıkandı. Başka ldrlmŐ Őairlerin, Vaptsarov’un, luard’ın, Milev’in, MandelŐtam’ım gözlerinde hep onu aradı. Hepsinin fotoğraflarını kesip bir dosya hazırladı. Hakikat Őiddetli bir mazoŐizm duygusunu yaŐatır insana. Hayatın acımasızca vurduğu tokat bir anda derinlik sarhoŐluęunu tattırır.

YaŐamın içinde en ağır anlamıyla yaralar ve telaŐlar varsa, bir aralık bulabilir miyiz? Gazel günlerce düŐünde babasının gençliğini gördü. Onun niversite öğrencisiyken kurduğu devrim hayallerini yaŐadı. Bir tutam tütün gibi düŐlerin somurulduğu günler kayan bir yıldızdı. Uhde ve bedel, kalbinin sarkacında sallanan iki sözcük oldu. Yoksa babasıyla oynadığı “devrimcilik” oyununun ne anlamı vardı ki? Küçük bir çocukla bir oyun için bile olsa, memleket düŐünülüyorsa geride temiz bir hayat göz kırpmaktadır.

Hep aynı bildik hüzün vardı kalbinde. Gazel kahvesinden bir yudum daha aldı... Hani aradan günler geçer, yıllar geçer, zemberek yeniden kurulur, çarklar döner, sen aynı teknedede aynı dalgalara bakarak günlerini sona erdirirsin ya!.. Denizcilerin elleri arasında kristalleŐen denizin kokusunu, yosun ve plankton kokusunu, gecenin bitiŐinin rakı kokusunu, sabun kokusunu, kf kokusunu, izbe köŐelerde saklı kalan rutubet kokusunu, p kovalarından yükselen bayat yemek kokusunu, bir parfümün anlık kokusunu, tarlalarda göğe uzanan günebakan kokusunu, dağ yamaçlarına ŐŐen adaçayı ve ihlamur kokusunu ez-

berlersin. Bir süre sonra hiçbiri fark etmemeye başlar. Önemli olan tek bir koku oluverir. Hayatındaki en önemli ânı unutturmayan, belleten koku...

Gazel yıllardır aynı kokuyu duyuyordu. Silahlar patladıktan hemen sonra ortalığa yayılan ve insanın genzini yakan o kesif kokuyu... Aradan geçen onca zamandan sonra şimdi elini uzattığı kahvede bile bu koku gizliydi.

Uçak biletine bir kere daha göz attı. Ülkesine vardığında güneşi görebilecekti. Gazel bir an önce uçsuz bucaksız sarılık içinde yanıp tutuşan bozkıra kavuşmak istiyordu. Üç yıla yakın zaman yaşadığı Los Angeles'ta okyanus görmekten sıkılmıştı. Bozkıra baktığı andaki ılıklik bir anda bütün bedenini sarmalayacak, bir daha hiç bırakmayacaktı. Bu düşünce onu mutlu ediyordu.

Okulunu bitirip de her şeyi Amerika'da bırakırken kaygısızca yaşamaya karar vermişti. Son üç kışını geçirdiği yeni kıtanın uçsuz bucaksızlığına kendini kaptırmış, çölün yazgısına, kanyonlara ve dağ yamaçlarına bedenini adanmıştı. Başlangıçta duyduğu derin yalnızlığı doğayla paylaşmayı öğrenmişti. İçinde bulunduğu koşullar düşünüldüğünde şanslı sayılırdı. Ev arkadaşları Sergio ve Asma'yla güzel bir dünya kurmuştu. Gazel'in Latin Amerikalı siyaset bilimi öğrencisi Sergio ve Filistinli sosyolog adayı Asma'yla, yolu anlamlı bir biçimde kesişmişti. Üniversitede tesadüfen karşılaşmışlardı. Bir araya gelişleri bir öğrenci projesi için değildi.

Eviden çıkarken onlara bir şey diyememişti. Son yirmi dört saatini telaş içinde geçirmişti. Her yerle, herkesle, her şeyle vedalaşmak ister gibiydi. Bir an önce toparlanması, eşyalarını hazırlaması gerekiyordu. Hem bu gece, üniversitenin mezuniyet balosu da vardı. Sergio'ya geceye katılacağı sözünü vermişti.

Hem yolculuğunu günler öncesinden ayarlamıştı. Bilet işini güçbela halletmişti. Aslında onu ay sonunda

bekliyorlardı. Türkiye'ye erken varışı, herkese, annesine, özellikle de teyzesine sürpriz olacaktı.

Saate baktı. Vakit tamamdı.

Unutmak... her şeyi... Keşke mümkün olsaydı... Unutuşun o kararlı aldanişı içine gömülüp anıları ötelemeyi başarabilseydi... Olmadı... başaramadı.

Şimdi ânın kederini yaşıyordu. Annesinin hastalığı onu her gün uçurumlardan atıyordu. Annesini hiç bu kadar masum bir yakarışla özlememişti. Bir gün telefonda sesindeki burukluğu kavramış ama üstüne varmamıştı. Zuhal böyleydi. Kocasının ölümünden sonra bir gecede gözüne kan oturmuş, önemsememişti. Ağrıları başlamış, ciddiye almamıştı. Daha o zamandan belliydi soluk alışı verişindeki halsizlik. Sonunda teşhis konmuştu: kanser... Fatura çoktan kesilmişti. Hayat bir tek zamanla yarışabilirdi.

Zaman... Ah bu faniler için lanetli, lanetliler için safderun akış!.. Saatin içinden sonsuzluğa döndü yine.

Bir anda duvarda asılı saatin ince kepenkleri açıldı, kırmızı gagalı kuş akşamın serinliğinden ürkmüşçesine üç kere öttü, sonra hemen içeri girdi. Gazel son defa gu-guk kuşunu görmenin ince sarhoşluğuyla gözünden iki damla yaş düşürdü. Kalktı. Masaya hesapla birlikte adeta kendi hayatını da bıraktı.

Gidiyordu. Ama yürüyeceği geleceği bilmiyordu.

Gazel kafeden çıkar çıkmaz, İranlı garson, masanın altında siyah beyaz bir fotoğraf buldu. Genç kız fotoğrafı cüzdanından düşürmüş olmalıydı. Garson kız iri siyah gözleriyle sepya fotoğrafa dikkatle baktı. Hayatında gördüğü en çirkin yüz karşısındaydı. Küçük bir kafayı kocaman bir burun tamamlıyordu. Boz surattaki seyrek sakal, yaraları gizlemeye yetmiyordu. Bir tek büyük gözlerde hayat ışıltısı vardı. Garson fotoğrafı sessizce kasanın yanındaki sepetin içine attı.

O zamanlar hayatımda yalnızca cennete giden yollar kutsaldı. Oysa sen babamla birlikte, cenneti yeryüzüne indirecek çok özel kutsal bir yol inşaatında çalışıyordunuz. Hiç ses çıkarmadan aşağılanmayı, yoksulların sürekli küçümsenmesini tersine çevirecek devasa bir projenin anahtarını elinizde tutuyordunuz.

Eren Aysan'ın çok boyutlu romanı *Gece Uyurken*, görünürde genç bir kızın Amerika'daki eğitimini bitirdikten sonra yurda dönüşü sırasında aklından geçirdiklerini anlatıyor bize. Ama geçmiş öyle tuzaklar kurar ki bazen, onu düşünmeye başladığımız zaman gerçeklikten kopuveririz. *Gece Uyurken*'in anlatıcı kahramanı Gazel de kopuyor gerçeklikten... Suikast sonucu öldürülmüş bir şair baba, büyülü güçleri olduğuna inanılan bir cüce ve renkli mi renkli, hüzünlü mü hüzünlü bir aile öyküsü...

